

HATS

Prosjektrapport 2020-2023

Sámi Nuoraid Lávdí / Saemien noeri låajtoe / Sáme Nuorra Sedna / Ung Samisk Scene

er et prosjekt der unge skal få prøve ut og skape egne kunstneriske avtrykk, og utvikle sin kunstneriske praksis med ståsted i en samisk kontekst.

Sammendrag

Vi vet at det meste av kulturaktiviteter for samiske barn og unge er prosjektbasert og prosjektfinansiert. Sånn kan det ikke være. Stortingsmeldingen [Oppleve, skape og dele Kunst og kultur for, med og av barn og unge](#) fra 2021, løfter opp prosjektet *Sámi Nuoraid Lávdí // Saemien noeri låajtoe // Sáme Nuorra Sedna // Ung Samisk Scene* som eksempel på talentsatsning. Det er vi veldig glade for!

Erfaringene i prosjektet så langt er at samlingsbaserte møteplasser passer det samiske samfunnet godt, og at det må skapes forutsigbarhet for barn og unge gjennom et årshjul med faste aktiviteter for å kompensere for den manglende kulturelle grunnmuren i lokalsamfunnene. Vi har brukt tid på møter med ulike aktører med mål om å styrke samarbeid på tvers av organisasjonsgrenser.

Videre har deltakere og foresatte løftet fram viktigheten av arenaer der arbeidsspråket kan være samisk. Vi har også tatt en rolle i å løfte fram samiske perspektiver og delt informasjon i fora der kulturpolitikk utformes. Prosjektet har utarbeidet et kunnskapsgrunnlag som brukes for å utvikle nye mål og tiltakene i prosjektets neste fase. I første fase av prosjektet har det vært viktig å arbeide med bred involvering av unge, deres foresatte, kunstnere og kulturaktører.

Prosjektperioden har vist at det er behov for utvikling og påvirkning på flere nivåer. Blant annet er det gjennomført en kartlegging av samiske tilbud i Kulturskolene, som viste at mange skoler ønsker å tilby undervisning med samisk som formspråk eller arbeidsspråk, men at det mangler fagfolk og økonomiske midler til dette.

Innhold

1. Prosjektetsmål.....	4
2. Prosjektetsbakgrunn.....	4
3. Kunnskapsgrunnlag neste fase 2024-2026.....	5
4. Politisk platform.....	6
5. Fra prosjekt til driftsstøtte.....	7
6. Søsterprosjekt.....	8
7. Samarbeidsstrukturer.....	8
8. Drahjelp.....	9
9. Et utdrag av aktiviteter i perioden 2020-2023.....	9
10. Prosjektøkonomi.....	10
11. Finansieringsmodell 2020-2026.....	11

Prosjektets mål

Målet med prosjektet er å få fram:

- nye og flere stemmer
- gi et faglig miljø for unge som ønsker å bruke kunst som uttryksmiddel
- bidra til samarbeid mellom etablerte og nyetablerte kunstnere.

Erfaringene så langt er at samlingsbaserte møteplasser passer godt for det samiske samfunnet. Videre har det vært pekt på at arenaer der arbeidsspråket kan være samisk er av stor verdi. Hovedmålet i neste fase av prosjektet er derfor å skape forutsigbarhet, gjennom et årshjul med faste aktiviteter, og vi arbeider mot målet om å skape **Den nomadiske kunst, film og teaterarena i Sápmi**.

Prosjektets bakgrunn

Prosjektet er blitt til på bakgrunn av samtaler med en rekke aktører siden 2016, og samarbeid om enkelte småprosjekter. Felles for mange aktører Sápmi er at de er små organisasjoner med knappe ressurser. Organisasjonene arbeider med kortsiktig planleggingshorisont, og bruker mye tid og kapasitet på søknadsskriving – framfor å etablere og forbedre samarbeid, der vi har et felles mål for å utvikle samisk kunst, kultur, formspråk og språk. Det er pekt på at vi ikke har forutsigbare aktiviteter for unge i Sápmi som vil utvikle sitt kunstnerskap. Derfor er det viktig å løfte blikket utover de enkeltes organisatoriske formål og rammer, for å kunne bidra til å bygge en sterkere og mer fleksibel kulturell infrastruktur i Sápmi. Vi ser at prosjektet kan spille en viktig rolle i å utvikle nye samarbeidsstrukturer mellom enkeltkunstnere, organisasjoner og kommunale/regionale og nasjonale institusjoner.

Samisk kultur er sterk sammenvevd i en estetisk verden gjennom duodji, joik og fortellertradisjon. Ennå er vi som samfunn i en tidlig fase der det samiske språket og formspråket utvikles i en kunstnerisk kontekst. Den kulturelle grunnmuren for unge som ønsker å utvikle samiske kunstuttrykk er i liten grad utbygd i dag. Det er få kulturskoler med et samisk tilbud. Barne- og ungdomstilbud er ofte prosjektbasert. Det er mange små organisasjoner og institusjoner som arbeider med samiske kunst- og kulturoppgaver i et avgrenset oppdrag, der de fleste arbeider med knappe økonomiske midler. Vi har ennå store virkninger av fornorskningspolitikken i samfunnet. Derfor er det viktig at de samiske perspektivene og livsfortellingene får rom i offentligheten. Mange har ytret ønske om å bruke kunsten, og det samtalerom den skaper, som utgangspunkt for å undersøke samisk identitet og livsutfoldelse.

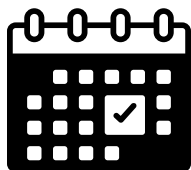
KUNNSKAPSGRUNNLAG

neste fase

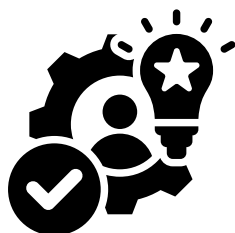
2024–2026

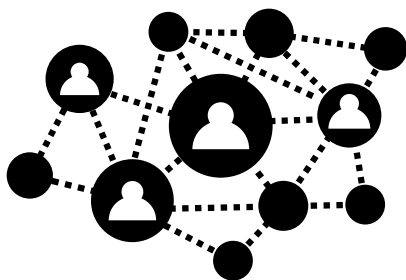
Det er behov for å utvikle **strukturelle samarbeid** mellom flere organisasjoner i Sápmi, for å gi forutsigbarhet og for å bygge kompetanse.

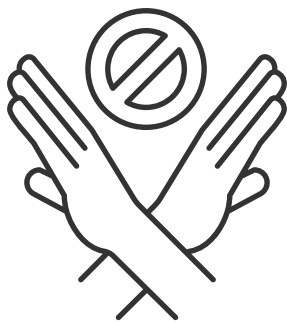
Det er behov for å bygge **en struktur** og **et årshjul** med forutsigbare aktiviteter, som gir samiske barn og unge trygge og sosiale arenaer for språk og kunstnerisk utforskning og utvikling, samt å møte andre i deres aldersgruppe med samme interesse.

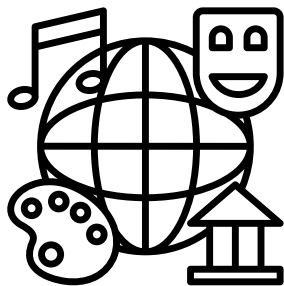
Det er behov for **et kompetansemiljø** som har menneskelige og økonomiske ressurser, og som kan bistå lokale aktører som ønsker å sette i gang aktiviteter for barn og unge.

Instruktører er en **knapphetsressurs**. Prosjektet kan med sin samlingsbaserte form være **en plattform for nyetablerte kunstnere** og samtidig være en attraktiv oppdragsgiver. Det norske storsamfunnet må ta innover seg at de ulike rettighetskampene i Sápmi gjør at unge kunstnere ikke har kapasitet og tid til kunst og kulturelle aktiviteter, samtidig som de utøver rettighetskamp.

Det kan ikke være **økonomiske og geografiske begrensninger** for deltakelse.

Gjennom en kartlegging vi har gjort ser vi at kulturskoler ønsker å tilby undervisning med samisk som formspråk eller arbeidsspråk, men mangler fagfolk og økonomiske midler til å kunne tilby dette.

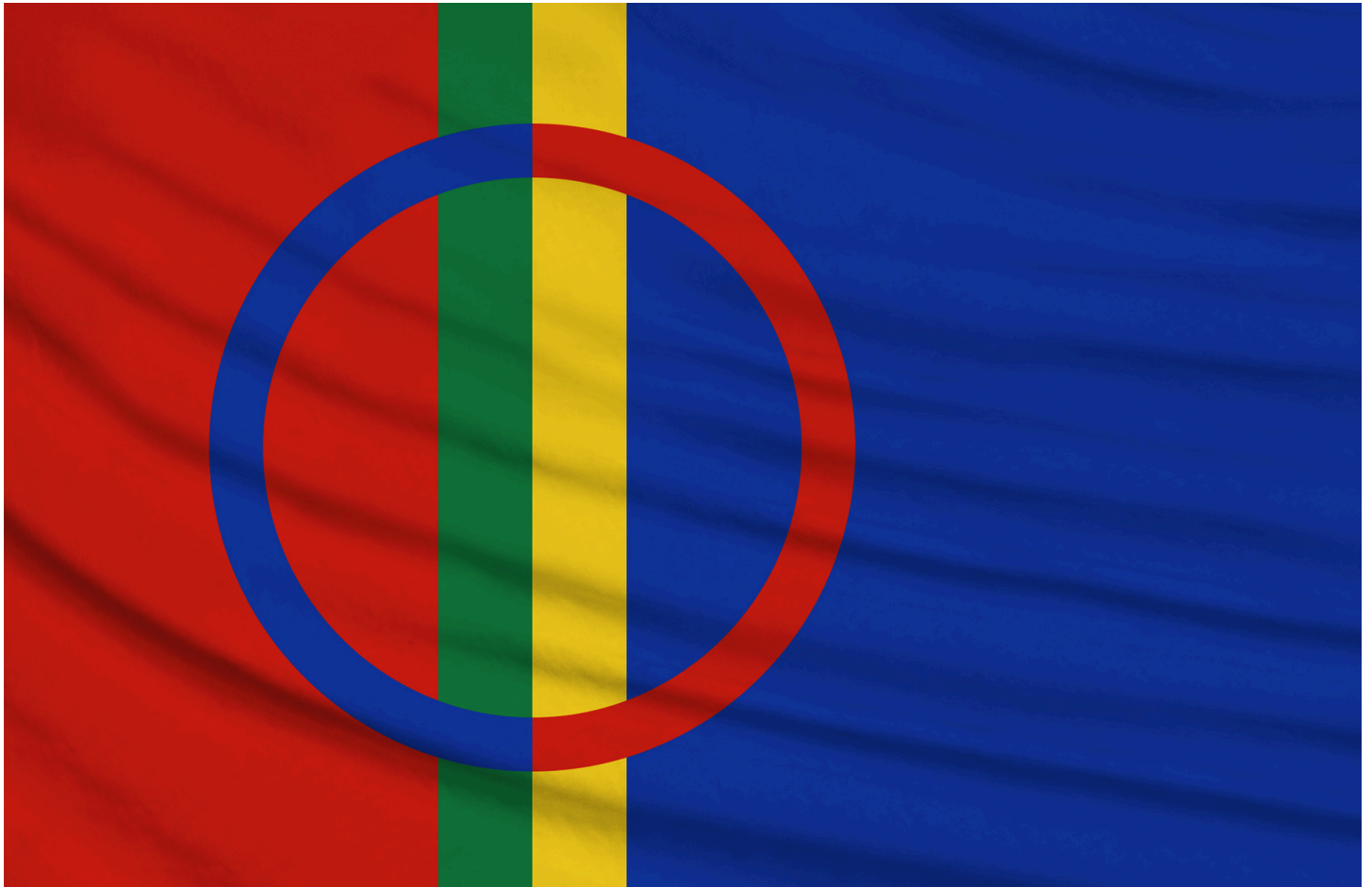
Mange skoler og barnehager i hele Norge ønsker å markere 6. februar, og **trenger aktiviteter og tiltak** de kan koble seg på.

Politisk plattform

I juni 2023 ble Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport lagt fram, som bl.a peker på at to av grunnpilarene for en mulig forsoningsprosess er *å legge til rette for arenaer for språk og kunst/kultur*. Vi vet at det meste av kulturaktiviteter for samiske barn og unge er prosjektbasert og prosjektfinansiert.

Sånn kan det ikke være.

I rapporten pekes det også på at det er et behov for å styrke samarbeidet på tvers av organisasjonsgrenser. Vi er glade for at stortingsmeldingen [Oppleve, skape og dele Kunst og kultur for, med og av barn og unge ble](#) fra 2021, løfter opp prosjektet **Sámi Nuoraid Lávdi // Saemien noeri låajtoe // Sáme Nuorra Sedna // Ung Samisk Scene** som del av en talentsatsning. Prosjektet kan spille en viktig rolle i å bygge en solid plattform for kunst og kulturaktiviteter i Sápmi, og som kan være grunnlaget for **Den nomadiske kunst, film og teaterarena for barn og unge i Sápmi**.

Fra prosjekt til driftsstøtte?

Prosjektet *Sámi Nuoraid Lávdi // Saemien noeri låajtoe // Sáme Nuorra Sedna // Ung Samisk Scene* har **fått prosjektstøtte** fra en rekke tilskuddspartnere fra 2020. Kulturdepartementet, Kulturtanken, Kulturrådet/Kulturdirektoratet, Sametinget, Nordland fylkeskommune, Troms og Finnmark fylkeskommune, Trøndelag fylkeskommune, Gjensidigestiftelsen og DNB//Kulturskolerådet.

Kulturtanken
Den kulturelle
skolesekken
Norge

Kulturdepartementet

NORSK KULTURSKOLERÅD

GjensidigeStiftelsen

 Kulturrådet

Nordland
FYLKESKOMMUNE

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjielte

Troms og Finnmark fylkeskommune
Romssa ja Finnmárkku fylkkagielda
Tromssan ja Finmarkun fylkinkomuuni

Dette viser at prosjektet har overordnede mål som er relevant for flere. Vårt mål er at det i 2025 ligger klart et organisasjonskart for **Den nomadiske kunst, film og teaterarena for barn og unge i Sápmi**, som kan danne grunnlag for langsiktig driftsstøtte. Vi ser på dette samfunnsoppdraget som et viktig, omfattende og langsiktig prosjekt, som må utvikles sammen med relevante samarbeidspartnere og organisasjoner i Sápmi.

Søsterprosjekt

Kvääniteatteri og **HATS** har inngått samarbeidsavtale utfra sammenfallende mål om at unge og amatører skal få prøvd ut kunstneriske uttrykk, skapt kunstneriske avtrykk, og utviklet sin kunstneriske praksis med ståsted i kvensk kultur. Utover dette skal partnerne dele og drøfte erfaringer for å utvikle kunnskap og metoder for scenisk arbeid med flerspråklighet der unge og amatører medvirker.

SAMARBEIDSSTRUKTURER

Det var i utgangspunktet tenkt at prosjektet skulle driftes sammen med nettverket **SceneFolk**, men erfaringene viste at det ble gunstigere å ha samarbeid med aktører som allerede hadde kunnskap og arbeidet i Sápmi. Derfor ble prosjektet i sin helhet flyttet til HATS, som også har tatt ansvar for å rapportere for midler som SceneFolk opprinnelig søkte om.

Vi mangler utbygde infrastrukturer innen alle kunstuttrykk, det være seg innen musikk, litteratur, billedkunst, scenekunst eller andre skapende kunstformer i Sápmi. Gjennom prosjektet gjør vi oss oss erfaringer for å danne nye samarbeidsstrukturer. I den første fasen har vi kartlagt kulturskoletilbud med

samisk som arbeidsspråk eller samisk formspråk og kulturuttrykk. Resultatet viser at samiske barn er **“kulturskoletapere”**, men at det er stor vilje til å utvikle tilbud, dersom en finner løsninger for mangelen på fagfolk. Sámi Nuoraid Lávdí/Saemien noeri låajtoe/Sáme Nuorra Sedna/Ung Samisk Scene kan spille en viktig rolle i å bygge en solid plattform for kunst og kulturaktiviteter i Sápmi.

Vi har sett at det er en stor vilje til å styrke samarbeid mellom skoler, språksentre, teater, filminstitusjoner, ulike interesseorganisasjoner, museer, gallerier og festivaler – men dette krever støtteordninger som imøtekommer samarbeid mellom ulike miljøer og institusjoner. Foruten midler til aktiviteter, er det også behov for å leie inn prosjektmedarbeidere, da aktørene ofte har meget begrenset kapasitet til å ta på seg flere oppgaver. I neste fase av prosjektet skal vi sette søkelys på dette, og styrke innsatsen for å inngå langsiktige samarbeidsavtaler. Gjennom samarbeidsavtaler skal vi styrke den kulturelle grunnmuren. Slik kan vi sammen utvikle en infrastruktur som kan utgjøre *Den nomadiske kunst, film og teaterarena i Sápmi*.

Drahjelp

Modige unge deltakere, støttende foresatte og motiverte instruktører har vært med i prosjektets første fase i perioden 2020–2023, der ulike aktiviteter har vært planlagt og gjennomført. I disse aktivitetene har deltakernes medvirkning, de unge instruktørenes utprøving og de foresattes innspill vært avgjørende for å utvikle et kunnskapsgrunnlag.

Et utdrag av aktiviteter i perioden 2020–2023

- Sommercamp for ungdom i Karasjok (alder 9–19 år). Arbeidet med musikk, tekst, teater og koreografiverksteder
- Workshop i samarbeid med Sámi Dáiddaguovddáš som har gitt informasjon til vitenskapelige artikler
- Kortfilmproduksjon der unge (alder 11–14 år) har deltatt og bidratt i prosessen fra A til Å.
- Kurs av ulike slag, bl. a. klovnekurs og skuespillerkurs
- Samarbeid med Internašunála Sámi Filbmainstituhtta (ISFI), bl.a dubbingkurs
- Samarbeid med tre aktører i Snåsa om utvikling av et samisk tilbud
- DJ på Zoom med dansekonkurrans og figurteater spill som var bra da pandemien herjet
- Teaterleker på festivalarena: Márkomeannu
- Det har vært laget små verk med dans på TikTok
- Studietur med teaterforestillinger til Oslo
- I forbindelse med feiring av 6. februar har det vært laget to instruksjonsvideoer og instruktører har møtt skoleklasser og hatt instruksjon via zoom
- Det har vært laboratorium for utvikling av en workshop

- Dyreakademi: Barn i skolealder fikk lære joikene til ulike dyr, og prøve ut dyrenes bevegelsesmønstre
- Det har vært samtaler med kunstnere for utvikling av to sceniske verk "Govlebe. Vååjnebe. Aktene" og "Gievrie"
- Deltagelse på seminarer (feks Kultursápmi, Samisk i tiden)
- I tillegg til aktivitetene for barn og unge, har det vært gjennomført flere digitale innspillmøter og dialogmøter. Prosjektleder har deltatt på ulike arenaer der erfaringene fra prosjektet har vært delt og drøftet
- Iverksatt forprosjekt for en større søknad om EU-midler, som har som mål å involvere mange aktører i flere land
- Samarbeid med Davvi - Senter for Scenekunst med samisk innhold til etableringsprogrammet Uredd
- Kostymekurs og produksjon i forbindelse med åpningen av nye Tana Bru
- Besøk til Nuorra Kultuvra On Air Anár (noe à la UKM Enare)
- Navnekonkurranse, som grunnlag for å lage hjemmeside

Prosjektøkonomi

Fram til det foreligger en ny driftsmodell og fast bevilgning for Sámi Nuoraid Lávdí/Saemien noeri låajtoe/Sáme Nuorra Sedna/Ung Samisk Scene så vil aktivitetene være basert på prosjekttilskudd. Utfordringene ved å drive med mange små prosjekttilskudd, er at det krever administrativ kapasitet å

følge opp. Dette fordi det er ulike tilskuddsportaler, ulike regelverk og rapporteringsdatoer. Fra 2024 er den administrative kapasiteten økt med nyansettelser.

Finansieringsmodell 2020-2026

Oppspart egenkapital	1 000 000	Avsatt gjennom årsmøtevedtak
Andel årlige driftsmiddel	200 000	Samt samarbeidsavtale 100 med Kvääniteatteri
Prosjekttilskudd hittil	2 550 0000	Nye søknader sendes i 2024 for 2025

Pandemien, følgerikninger i feltet, samt vakant prosjektstilling har gjort det nødvendig å se prosjektets økonomi i en helhet i perioden 2020-2026. Prosjekttilskudd som rapporteres i 2024 og 2025 har vært ført på uopptjent inntekt i balansen, og vil inntektsføres i 2024. Dette gir et økonomisk handlingsrom for aktiviteter i 2024. Erfaring fra første del av prosjektet er at de enkelte tilskuddene i prosjektet må føres med et eget delprosjekt regnskap, slik at det blir enklere å rapportere til den enkelte tilskuddsgivere.

Kontakt